

Collegevoorstel

Onderwerp	Ontwikkelstrategie Cultuurregio Twente
Eenheid/team	CZ Adviespool
Zaakkenmerk	Z/26/263112
Documentkenmerk	D/26/865981
Vertrouwelijkheid	Embargo
Portefeuillehouder	G.J. Overmeen-Bakhuis
Datum vergadering	

Toelichting voor de openbare besluitenlijst

De Cultuurregio Twente heeft de ontwikkelstrategie *Trek in Twente* opgesteld als koersdocument voor de periode na 2028. Deze strategie richt zich op drie pijlers: third places (ontmoetings- en maakplekken), versterking van de muzieksector (inclusief een mogelijke XXL-muziekzaal) en CREATECH (verbinding tussen creativiteit en technologie). Het college heeft besloten de ontwikkelstrategie als richtinggevend te hanteren in het regionale cultuurbeleid van de komende periode.

Daarnaast starten Almelo, Hengelo en Enschede gezamenlijk een haalbaarheidsonderzoek naar de realisatie van een Music Dome Twente. Dit onderzoek moet eind 2026 gereed zijn en vormt input voor het uitvoeringsprogramma cultuur. De gemeenteraad wordt via een raadsbrief geïnformeerd over de strategie en onze inzet.

Voorgesteld besluit

1. De ontwikkelstrategie *Trek in Twente* van de Cultuurregio Twente als richtinggevend te hanteren in het regionale cultuurbeleid van de komende periode.
2. Vanuit de drie steden (Almelo, Hengelo en Enschede) een gezamenlijk haalbaarheidsonderzoek te starten naar de realisatie van een Music Dome Twente.
3. De gemeenteraad hierover te informeren via een raadsbrief (D/26/866688).

Inleiding

De Cultuurregio Twente heeft de ontwikkelstrategie *Trek in Twente* opgesteld als strategische leidraad voor de periode na 2028. Deze strategie richt zich op het versterken van het culturele ecosysteem in Twente, met drie pijlers: third places, muziek en CREATECH (creativiteit en technologie). Het bestuurlijk overleg van de Cultuurregio Twente heeft ingestemd met deze uitgangspunten en gevraagd de colleges en raden hierover te informeren. Vooruitlopend op de verdere uitwerking willen de grote steden gezamenlijk een haalbaarheidsonderzoek starten naar een Music Dome Twente, als onderdeel van de pijler muziek.

Op 6 feb jl. heeft het bestuurlijk overleg van Cultuurregio Twente ingestemd met de strategische uitgangspunten van *Trek in Twente* en de daarin benoemde bouwstenen onderschreven als richtinggevend kader voor de verdere regionale samenwerking tussen de 14 Twentse gemeenten en de culturele partners na 2028. De uitvoeringsplannen voor de ontwikkelstrategie en het vervolgproces inclusief organisatorische en financiële voorstellen worden in het najaar van 2026 aan het bestuurlijk overleg ter besluitvorming voorgelegd. Vooruitlopend daarop heeft het bestuurlijk overleg besloten alle 14 colleges en raden te informeren over *Trek in Twente* en deze in te brengen bij urgente regionale ontwikkelingen zoals het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) en de Ruimtelijke Ontwikkelstrategie Twente (ROS).

Beoogd effect

Het realiseren van een toekomstbestendig cultureel ecosysteem in Twente, waarin talentontwikkeling, cultuurparticipatie en regionale aantrekkingskracht structureel worden versterkt vanaf 2029.

Argumenten voor

1.1 De ontwikkelstrategie biedt een gezamenlijke koers voor de regio

De strategie geeft richting aan de samenwerking tussen 14 gemeenten en culturele partners. Dit voorkomt versnippering en zorgt voor focus op gezamenlijke prioriteiten. Een gedeelde koers vergroot de slagkracht en maakt het mogelijk om regionale middelen en lobbykracht effectief in te zetten.

1.2 Het versterkt de culturele infrastructuur en leefkwaliteit

Door te investeren in cultuur als systeem, dragen we bij aan een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat. Dit is belangrijk voor het aantrekken en behouden van talent en bedrijven. Een sterk cultureel aanbod verhoogt bovendien de leefkwaliteit voor inwoners.

1.3 Deze ontwikkelstrategie kan als input worden gebruikt voor de lopende regionale ontwikkelingen zoals ROS en NPVR

Trek in Twente draagt bij aan de strategische opgaven van de regio Twente. De cultuurwethouders brengen deze strategie in bij de regionale ontwikkelingen waarbij zij betrokken zijn en delen deze met strategische partners. Dit biedt de mogelijkheid de strategie ook in de lobby naar de provincie en het Rijk in te zetten. Het nieuwe rijkscultuurbeleid is in ontwikkeling en daarin is regionale spreiding een belangrijk uitgangspunt. In het regeerakkoord wordt het belang van regionale spreiding bevestigd. De cultuurregio is en blijft daarbij een belangrijke gesprekspartner met het ministerie en de Minister van OCW en is ook partner in Landsdeel Oost.

2.1 Een Music Dome versterkt de positie van Twente als muziekregio

Met een XXL-muziekzaal kan Twente grotere concerten en evenementen huisvesten. Dit vult een leemte in het huidige aanbod en voorkomt dat bezoekers uitwijken naar andere regio's. Het versterkt bovendien de keten van talentontwikkeling tot professionele top.

2.2 Samenwerking tussen de drie grote steden versnelt het proces

Door het haalbaarheidsonderzoek gezamenlijk op te pakken, voorkomen we vertraging en doublures. De drie steden hebben de schaal en middelen om dit project te trekken. Kleine gemeenten worden later betrokken bij de uitvoering, maar niet in deze initiële fase.

3.1 Transparantie richting de gemeenteraad is essentieel

Door de raad via een raadsbrief te informeren, zorgen we voor politieke betrokkenheid en draagvlak. Dit voorkomt verrassingen en maakt het mogelijk om de strategie tijdig te koppelen aan het uitvoeringsprogramma cultuur.

Kanttekeningen

1.1 De strategie is nog niet uitgewerkt in concrete projecten

De ontwikkelstrategie is een richtinggevend document. De uitwerking volgt later. Dit kan leiden tot onzekerheid over kosten en uitvoering. Door nu richting te geven, kunnen we tijdig inspelen op kansen en middelen. De concrete uitwerking komt in het najaar van 2026, inclusief financiële voorstellen.

1.2 Deze samenwerking binnen de Cultuurregio Twente zou beter geborgd kunnen worden

Deze samenwerking is nog niet vastgelegd in een overeenkomst. Het is een succesvolle samenwerking, die in de toekomst behouden zou moeten blijven. Om te borgen dat afspraken over deze samenwerking worden vastgelegd en de deelnemende partijen zich ook hieraan houden kan een samenwerkingsovereenkomst worden ontwikkeld. Er zal worden nagegaan wat een goed moment is om een dergelijke overeenkomst te gaan ontwikkelen.

Kosten, opbrengsten en dekking

De kosten voor de ontwikkeling van deze strategie zijn ten laste gebracht van de begroting van de Cultuurregio Twente. Voor de verdere uitwerking, proces, haalbaarheidsonderzoek en uitvoering van concrete activiteiten/projecten heeft het bestuurlijk overleg middelen beschikbaar gesteld. In het voorjaar van 2028 volgt een voorstel voor een nieuw uitvoeringsprogramma inclusief bijbehorende investeringsagenda met daarin een voorstel voor bijdragen van de 14 Twentse gemeenten. Hierbij is het van belang om aandacht te hebben voor de positie en bereidheid van de kleinere gemeenten en ruimte bij elke gemeente om hierin een eigen afweging te maken.

Bestuurlijk Overleg Cultuurregio Twente heeft 75.000 euro beschikbaar gesteld uit haar begroting:

- uitwerking vervolgaanpak, proces en haalbaarheidsonderzoeken en
- uitvoeren activiteiten in 2026 passend binnen de kaders van het Uitvoeringsprogramma en de uitgangspunten en bouwstenen van de Ontwikkelstrategie.

Voor het gezamenlijke haalbaarheidsonderzoek naar de realisatie van een Music Dome Twente wordt een plan van aanpak opgesteld, waar nog separaat besluitvorming over plaatsvindt door de colleges van Enschede, Hengelo en Almelo.

Uitvoering

De ontwikkelstrategie wordt verder geconcretiseerd in een plan van aanpak/haalbaarheidsonderzoek waarin de voorgestelde koers wordt vertaald naar concrete programmalijnen, projecten, governance en fasering. Hierin worden ook de monitorings- en impactmetingen verkend en de randvoorwaarden in kaart gebracht. Het plan van aanpak biedt een strategisch kader voor de vervolgfase en een concreet uitvoerbaar programma dat talent aantrekt, culturele schoorstenen bouwt, third places ontwikkelt, creativiteit & technologie verbindt en Twente nationaal en internationaal positioneert. Het uitvoeringsplan 2029 e.v. wordt aan alle 14 colleges ter besluitvorming voorgelegd.

Na akkoord stellen we samen met Hengelo en Enschede een plan van aanpak op voor het haalbaarheidsonderzoek. Dit plan bevat de scope, planning, kostenraming en rolverdeling.

Deze versie is reeds met de betrokken stakeholders gedeeld, met daarbij de opmerking dat het nog geen openbaar document is totdat besluitvorming hierover in de colleges heeft plaatsgevonden. De ontwikkelstrategie is gedeeld met het programmateam van de NPVR, de ROS en de Twenteboard.

Bijlage(n)

1. Raadsbrief ontwikkelstrategie *Trek in Twente* (D/26/866688)
1. Ontwikkelstrategie Cultuurregio Twente – *Trek in Twente* (D/26/867522)
2. Brochure Cultuurregio Twente (D/26/867526)

Procesinformatie

- Intern overleg

Het voorstel is besproken met:

- Opdrachtgever Cultuur
- Bestuursadviseur
- Financieel adviseur

- Afstemming met portefeuillehouder

Het voorstel is afgestemd met de portefeuillehouder Kunst & Cultuur

- Directie-advies

B&W voorstel standaard

Communicatie over het besluit

Onder embargo tot 21 april vanwege besluitvorming in alle Twentse gemeenten.